

Eerste inzichten in het aanbod van keuzedelen

EEN NULMETING - september 2016

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Monitor Keuzedelen	3
Eerste zicht op het aanbod van keuzedelen	3
Verwerking van de data	5
Input van scholen	5
Register keuzedelen juli 2016	5
Register keuzedelen versus het aanbod van scholen	6
Soorten keuzedelen	8
Omvang van keuzedelen	10
Koppelingen tussen keuzedelen en kwalificaties	13
Keuzes per kwalificatie	15
Eerste inzichten in het aanbod van keuzedelen	18

Inleiding

Vanaf het schooljaar 2016/2017 starten alle mbo-scholen met de inzet van keuzedelen in nieuwe opleidingen. Keuzedelen zijn beschikbaar in het register, scholen bieden ze aan en studenten maken hun eerste keuzes. Keuzedelen zijn helemaal nieuw in de structuur en iedereen is benieuwd hoe ze in de praktijk werken. Om daar zicht op te krijgen, heeft de regieorganisatie Herziening MBO de Monitor Keuzedelen ingericht, die in oktober 2016 gaat starten. Voorafgaand aan de daadwerkelijke monitor heeft de regieorganisatie gevraagd aan deelnemende scholen om alvast het keuzedeelaanbod dat gepland is voor de nieuwe opleidingen te delen. Dit rapport bevat een analyse van de data die scholen hebben aangeleverd. Het biedt eerste inzichten in het (verwachte aanbod) waar studenten straks uit kunnen kiezen.

Monitor Keuzedelen

De Monitor Keuzedelen levert straks belangrijke (beleids)informatie op over keuzedelen en de mate waarin keuzedelen daadwerkelijk bijdragen aan flexibel onderwijs, maatwerk voor studenten en het inspelen op regionale ontwikkelingen. Bovendien geeft de monitor inzicht in de implementatie van de keuzedelen in de praktijk. De monitor richt zich op de ontwikkeling van het landelijk register keuzedelen, het aanbod dat instellingen aan hun studenten doen, de keuzes die studenten maken en de resultaten die studenten voor keuzedelen behalen.

De monitor start in oktober 2016 met de eerste uitvraag. Deelnemende scholen worden daarna in 2017 en in 2018 nog eens twee keer benaderd om informatie aan te leveren voor de monitor: steeds in april en in oktober. De eerste rapportage wordt begin 2017 verwacht.

Eerste zicht op het aanbod van keuzedelen

Scholen die zich voor de zomer van 2016 hebben opgegeven voor deelname aan de Monitor Keuzedelen, zijn gevraagd om een eerste inzicht te geven in het aanbod dat zij voornemens zijn om aan hun studenten te doen. Aan dit verzoek is door veel scholen gehoor gegeven. Maar liefst 51 bekostigde scholen hebben input geleverd. In dit rapport zijn de resultaten verwerkt van 43 scholen. In 8 gevallen was de input niet te herleiden naar een aanbod van vastgestelde keuzedelen per kwalificatie; deze input is niet meegenomen in de cijfers in dit rapport. Enkele niet-bekostigde scholen hebben ook input geleverd voor deze eerste analyse, echter was de input niet van voldoende omvang om in dit rapport mee te nemen.

Het voorlopige aanbod dat scholen hebben opgestuurd, geeft een interessant eerste zicht op de keuzedelen die studenten vanaf het schooljaar 2016-2017 kunnen kiezen. Hierbij moet worden opgemerkt dat dat eerste zicht is gebaseerd op een alles behalve "sluitende" dataset. De input van scholen is zeer divers geweest. Daar waar sommige scholen een totaaloverzicht van het aanbod voor de komende jaren hebben opgesteld, hebben andere scholen juist een voorzichtige invulling van de keuzedelen in het eerste schooljaar gemaakt. In sommige gevallen hebben scholen aangegeven dat het aanbod nog niet formeel is vastgesteld en in de komende periode kan veranderen.

Ook heeft een aantal scholen keuzedelen opgenomen in het voorlopige aanbod, die nog niet formeel door de minister zijn vastgesteld. Deze scholen lopen vooruit op de keuzedelen die zij in de nabije toekomst in het register verwachten. Omdat deze keuzedelen nog geen onderdeel zijn van het register en dus geen koppelingen, ID code en kenmerken hebben, zijn deze keuzedelen in deze analyse buiten beschouwing gelaten.

Juist omdat de dataset die gebruikt is voor het verkrijgen van het eerste zicht op het keuzedeelaanbod niet sluitend is, worden er in dit rapport geen conclusies getrokken. Anders dan dat het overzicht in dit rapport de minimale variant is van het keuzedeelaanbod dat te verwachten valt. Het geeft een overzicht van de data die de regioorganisatie van scholen heeft ontvangen. Niet meer en niet minder. Zo dient dit rapport ook gelezen te worden. Scholen moeten de kans krijgen om rustig van start te gaan met de keuzedelen en hun organisatie daarop in te richten.

Verwerking van de data

Voordat de eerste inzichten worden besproken, is het goed om één en ander toe te lichten over de data die hieraan ten grondslag ligt. In dit hoofdstuk wordt kort verteld welke data op welke manier is verwerkt.

Input van scholen

In dit rapport is alleen gebruik gemaakt van de door bekostigde scholen ingeleverde input. Deze data is voldoende van omvang om in grote lijnen een eerste beeld te krijgen van het keuzedeelaanbod. De door vier (van de ongeveer 109) niet-bekostigde scholen toegestuurde input heeft te weinig volume om uitspraken over te doen.

In dit rapport is gebruik gemaakt van alle data waarbij de kwalificatie en de daarbij aangeboden vastgestelde keuzedelen konden worden herleid. Dat betekent dat bepaalde input niet in de nulmeting is meegenomen, zoals:

- aanbod dat angeleverd is als alleen een lijst keuzedelen
- aanbod waarbij de kwalificatie niet herleidbaar is omdat het aanbod op het niveau van een kwalificatie dossier is opgesteld of omdat naamgeving en crebocodes ontbreken of afwijken
- aanbod dat bestaat uit keuzedelen die nog niet zijn vastgesteld.

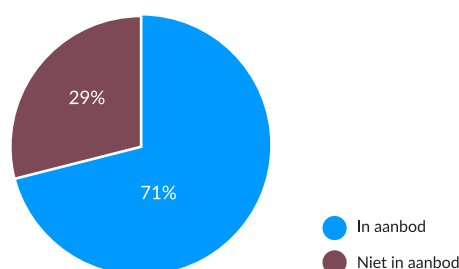
Register keuzedelen juli 2016

Scholen hebben de input voor de nulmeting in juni of de eerste week van juli 2016 ingeleverd. Het samenstellen van het daarin opgenomen aanbod heeft dus plaatsgevonden vóór de vaststelling van de nieuwe keuzedelen in juli 2016. Wel wordt uit het aanbod duidelijk dat veel scholen hebben geanticipeerd op de vaststelling en alvast “concept keuzedelen” in het aanbod hebben opgenomen. Daar waar met een ID code of naam deze keuzedelen konden worden herleid naar de in juli vastgestelde keuzedelen, zijn ze meegenomen in de analyse. Om die reden is er voor gekozen om het aanbod ook af te zetten tegen het register keuzedelen zoals dat in juli 2016 op <http://kwalificaties.s-bb.nl> gepubliceerd is en niet op de keuzedelen die in april 2016 zijn gepubliceerd.

Register keuzedelen versus het aanbod van scholen

Onderwijs en bedrijfsleven hebben de afgelopen periode gewerkt aan de ontwikkeling van keuzedelen. Interessant is om de komende jaren te monitoren of het aanbod in het register matcht met het aanbod dat de scholen hun studenten doen en uiteindelijk of het aanbod van de scholen matcht met de keuze die studenten maken.

Het landelijk register telt in juli 2016 624 vastgestelde keuzedelen. Uit de gegevens die de scholen hebben opgestuurd in het kader van de nulmeting, blijkt dat 441 keuzedelen daarvan nu in het (geplande) aanbod van scholen zijn opgenomen. Dat betekent dat er 183 keuzedelen in het register staan die nog niet in het aanbod zijn aangeboden.

Voor de nulmeting is gebruik gemaakt van het register keuzedelen van juli 2016. In deze versie van het register zijn ook 164 keuzedelen opgenomen die in juli 2016 door de minister zijn vastgesteld. Een aantal scholen heeft geanticipeerd op deze vaststelling, door de keuzedelen voor juli alvast in hun aanbod op te nemen. Logischerwijs worden deze keuzedelen nog niet heel veel aangeboden, aangezien ze pas net gepubliceerd zijn.

Van de 183 keuzedelen die niet door scholen worden aangeboden maar wel in het register staan, zijn er 83 in juli 2016 vastgesteld. De verwachting is dat meer scholen deze onlangs vastgestelde keuzedelen binnenkort in hun aanbod gaan opnemen. Van de 164 in juli vastgestelde keuzedelen zijn er dus 81, de helft, wél al in het (voorlopige) aanbod opgenomen.

In onderstaande tabellen wordt weergegeven hoeveel keuzedelen uit het register onderdeel uitmaken van het voorlopige aanbod van scholen en hoe vaak deze keuzedelen in het aanbod bij een opleiding zijn opgenomen.

	Aantal	Percentage
Keuzedelen in register	624	
Keuzedelen die in aanbod zijn opgenomen	441	71%
Keuzedelen die niet in aanbod zijn opgenomen	183	29%

Aantal keer dat een keuzedeel door scholen wordt aangeboden.

Aantal x aangeboden	Aantal keuzedelen	Percentage
0	183	29%
1	92	15%
2-5	171	28%
6-10	64	10%
11-20	47	8%
21-30	14	2%
31-50	17	3%
51-100	16	3%
>100	20	3%

De percentages in deze tabel zijn afgerond naar hele cijfers

Bovenstaande tabel kan als volgt gelezen worden:

- 92 keuzedelen worden één keer bij een opleiding aangeboden; 15% van de keuzedelen wordt één keer bij een opleiding aangeboden
- 20 keuzedelen worden meer dan 100 keer door scholen bij opleidingen aangeboden; 3% van de keuzedelen wordt meer dan 100 keer door scholen bij opleidingen aangeboden

Uit bovenstaande tabel kan worden opgemaakt dat in deze eerste inventarisatie een kleine groep keuzedelen bij veel opleidingen wordt aangeboden. Uit onderstaande tabel blijkt dat dit, zoals verwacht kan worden, keuzedelen zijn die aan veel kwalificaties zijn gekoppeld en die bij veel opleidingen aangeboden kunnen worden. Bijvoorbeeld generieke vakken zoals taal en rekenen, ondernemerschap en duurzaamheid.

De twintig keuzedelen die het meest in het aanbod bij opleidingen zijn opgenomen.

Keuzedeel	Aantal x in aanbod bij een opleiding opgenomen
Vorbereiding hbo	440
Engels in de beroepscontext A2	438
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	433
Duits in de beroepscontext A2	409
Oriëntatie op ondernemerschap	406
Ondernemerschap mbo	346
Duurzaamheid in het beroep C	287
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	282
Duurzaamheid in het beroep B	261
Duurzaamheid in het beroep D	223
Internationaal I: bewustzijn (interculturele) diversiteit	207
Digitale vaardigheden basis	194
Internationaal I: overbruggen (interculturele) diversiteit	149
Duits in de beroepscontext B1	142
Internationaal II: werken in het buitenland	139
Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 3	126
Verrijking leervaardigheden	114
Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 4	112
Digitale vaardigheden gevorderd	110
Rekenen 3F	104

Soorten keuzedelen

In het register keuzedelen heeft ieder keuzedeel een soort meegekregen. We onderscheiden vijf soorten:

- Generiek: een breed inzetbaar keuzedeel dat ook breed (vaak sectoroverstijgend) aan kwalificaties gekoppeld is
- Verdiepend: keuzedeel en kwalificatie zijn gericht op hetzelfde beroep; het keuzedeel is een verdieping op de kwalificatie-eisen
- Verbredend: het keuzedeel is gericht op een element van een ander beroep of het betreft een nieuw element van hetzelfde beroep
- Doorstroomgericht: het keuzedeel heeft betrekking op onderdelen die relevant zijn voor doorstroom naar een (op)volgende opleiding in het mbo of hbo
- Remediërend: uitsluitend voor de entreeopleidingen, het keuzedeel is gericht op het wegwerken van achterstanden voor het behalen van de beoogde kwalificatie

Omdat keuzedelen vaak aan meerdere kwalificaties gekoppeld zijn, zien we dat keuzedelen voor verschillende koppelingen een andere betekenis kunnen hebben. Een keuzedeel kan voor de ene kwalificatie verbredend zijn, terwijl het voor een andere kwalificatie verdiepend is. In dat geval heeft het keuzedeel meerdere soorten meegekregen bij de ontwikkeling.

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoe de verdeling van soorten keuzedelen in het register is en hoe die verdeling in het aanbod van scholen is.

Soort	Register keuzedelen	Aanbod scholen
Generiek	45, waarvan 18 alleen generiek	41, waarvan 18 alleen generiek
Verbredend	328, waarvan 185 alleen verbredend	230, waarvan 131 alleen verbredend
Verdiepend	353, waarvan 218 alleen verdiepend	238, waarvan 148 alleen verdiepend
Doorstroomgericht	100, waarvan 11 alleen doorstroomgericht	72, waarvan 9 alleen doorstroomgericht
Remediërend	2	2

Onderstaand is per soort keuzedeel te zien welke keuzedelen het meest worden aangeboden. Hier is geselecteerd op de keuzedelen die enkel één soort hebben gekregen.

Keuzedelen die *alleen als generiek* zijn aangemerkt en het meest worden aangeboden.

Keuzedeel	# keer aangeboden
Engels in de beroepscontext A2	438
Duits in de beroepscontext A2	409
Digitale vaardigheden basis	194
Duits in de beroepscontext B1	142
Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 3	126
Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 4	112
ARBO, kwaliteitszorg en hulpverlening geschikt voor niveau 2	99
Spaans in de beroepscontext A2	96
Engels in de beroepscontext B2	94
Inspelen op innovaties geschikt voor niveau 2	92

Keuzedelen die *alleen als verbredend* zijn aangemerkt en het meest worden aangeboden.

Keuzedelen	# keer aangeboden
Visagie	66
Mensen met niet-aangeboren hersenletsel	65
Wijkgericht werken	65
Imagestyling	48
Sportmassage	35
Cultuurtechniek	30
Mensen met licht verstandelijke beperking met moeilijk verstaanbaar gedrag	30
Combifunctionaris IKC / Brede School	28
Ouder wordende mensen met een verstandelijke beperking	27
Specialisatie technische werken in het groen	21

Keuzedelen die *alleen als verdiepend* zijn aangemerkt en het meest worden aangeboden.

Keuzedelen	# keer aangeboden
Expressief talent	85
Eetcultuur en -wensen	67
Verdieping techniek en materialenkennis	53
Sportspecialisatie instructeur, nr. 1	48
Zorginnovaties en technologie	45
Sportspecialisatie instructeur, nr. 2	43
Sportspecialisatie trainer-coach, nr. 1	43
Ernstig meervoudige beperkingen	38
Sportspecialisatie trainer-coach, nr. 2	35
Wijnkennis 2	34

Keuzedelen die *alleen als doorstroomgericht* zijn aangemerkt en het meest worden aangeboden.

Keuzedelen	# keer aangeboden
Vorbereiding hbo	440
Vorbereiding HBO Wiskunde voor de techniek	96
Doorstroom naar HBO mens en maatschappij	51
Doorstroom naar HBO Gezondheidszorg	44
Vorbereiding hbo kunstonderwijs	28
Hbo-doorstroom handel	19
Doorstroom naar niveau 3 Zorg en Welzijn	13
Doorstroom naar sport & bewegen niveau 3	11
Vorbereiding Doorstroom Analisten	2

Keuzedelen die *alleen als remediërend* zijn aangemerkt.

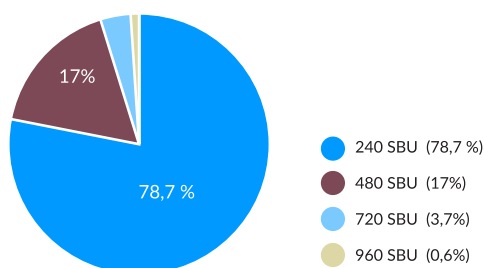
Keuzedelen	# keer aangeboden
Solliciteren	46
Rekenen voor de beroepspraktijk	1

Omvang van keuzedelen

Keuzedelen hebben bij de ontwikkeling een standaard omvang in studiebelastingsuren (sbu) meegekregen. Deze omvang is een norm voor het ontwerpen van keuzedelen, niet voor de uitvoering van het onderwijs. Bij het bepalen van de omvang, kan gekozen worden uit 240, 480, 720 en 960 sbu.

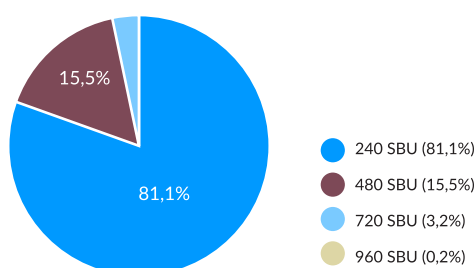
Onderstaand wordt de verdeling in omvang in het register weergegeven. Hieruit wordt duidelijk dat het overgrote deel van de keuzedelen een omvang van 240 sbu heeft. In het register komen 491 keuzedelen van 240 sbu voor, 106 keuzedelen van 480, 23 van 720 en 4 keuzedelen van 960 sbu.

De verdeling van de omvang in het register keuzedelen.

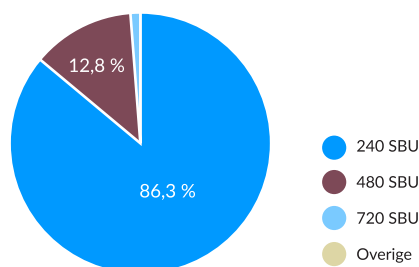

In onderstaande diagram is te zien hoe de verhouding in omvang is in het aanbod van de scholen. Het diagram geeft weer dat de verhouding overeenkomt met de verhouding in het register.

Omvang in het aanbod van scholen.

Vervolgens is gekeken naar de omvang van keuzedelen in het aanbod van scholen waarbij is meegenomen hoe vaak een keuzedeel bij opleidingen wordt aangeboden. We zien dan in onderstaande diagram dat de keuzedelen van 240 sbu relatief nog vaker in het aanbod zijn opgenomen.

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoe in het aanbod van scholen de verdeling van de omvang in sbu is over de mbo-niveaus. Hierbij is meegenomen hoe vaak een keuzedeel bij opleidingen wordt aangeboden.

Omvang	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4
240 sbu	100%	96%	85%	82%
480 sbu	-	4%	4%	17%
720 sbu	-	-	1%	1%
960 sbu	-	-	-	0% (komt 1x voor)

Onderstaand wordt in enkele tabellen getoond wat de meest aangeboden keuzedelen zijn per omvang.

10 meest aangeboden keuzedelen van 240 sbu.

Keuzedeel	# keer aangeboden
Voorbereiding hbo	440
Engels in de beroepscontext A2	438
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	433
Duits in de beroepscontext A2	409
Oriëntatie op ondernemerschap	406
Duurzaamheid in het beroep C	287
Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	282
Duurzaamheid in het beroep B	261
Duurzaamheid in het beroep D	223
Internationaal I: bewustzijn (interculturele) diversiteit	207

10 meest aangeboden keuzedelen van 480 sbu.

Keuzedeel	# keer aangeboden
Ondernemerschap mbo	346
Internationaal II: werken in het buitenland	139
Rekenen 3F	104
Expressief talent	85
Nederlands 3F	68
Zorginnovaties en technologie	45
Zorg en technologie	29
Voorbereiding hbo kunstonderwijs	28
Veiligheid en vakmanschap niveau 2	23
Organisatie interne evenementen	22

5 meest aangeboden keuzedelen van 720 sbu.

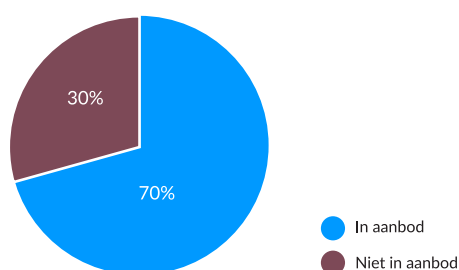
Keuzedeel	# keer aangeboden
Jeugd- en opvoedhulp	37
Veiligheid en vakmanschap niveau 3	14
Drank- en HorecaWet (DHW)	9
Arbeidsparticipatie	8
Geo-ICT	3

Aangeboden keuzedeel van 960: Verdieping maintenance in de procesindustrie, geschikt voor niveau 4, is volgens deze eerste inventarisatie één keer in het aanbod opgenomen.

Koppelingen tussen keuzedelen en kwalificaties

Alle keuzedelen in het register zijn gekoppeld aan minimaal één herziene kwalificatie. Zonder koppelingen, kan een keuzedeel niet bestaan in het register. In onderstaande tabel is te zien dat er in totaal 12.805 koppelingen tussen keuzedelen en kwalificaties zijn geregistreerd. In totaal bevat het register 624 verschillende keuzedelen.

Slechts 30% van de koppelingen uit het register is daadwerkelijk in het aanbod van scholen opgenomen. In het vorige hoofdstuk is gebleken dat 71% van de keuzedelen in het register door scholen wordt aangeboden. Daaruit kan worden opgemaakt dat scholen een verscheidenheid aan keuzedelen aanbieden, maar dat de meeste keuzedelen bij een beperkt aantal kwalificaties worden aangeboden.

In onderstaande tabel worden de koppelingen getoond die door scholen het meest worden aangeboden per soort opleiding.

Meest aangeboden koppelingen bij *entreeopleidingen*.

Kwalificatie	Keuzedeel	# scholen
Assistent dienstverlening en zorg	Verrijking leervaardigheden	14
Assistent horeca, voeding of voedingsindustrie	Verrijking leervaardigheden	14
Assistent verkoop/retail	Verrijking leervaardigheden	14
Assistent bouwen, wonen en onderhoud	Verrijking leervaardigheden	12
Assistent installatie- en constructietechniek	Verrijking leervaardigheden	12
Assistent logistiek	Verrijking leervaardigheden	12

Meest aangeboden koppelingen bij *basisberoepsopleidingen*.

Kwalificatie	Keuzedeel	# scholen
Verkoper	Engels in de beroepscontext A2	17
Helpende Zorg en Welzijn	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	17
Monteur elektrotechnische installaties	Duurzaamheid in het beroep B	16
Kok	Eetcultuur en -wensen	14
Verkoper	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 1 en 2)	14
Helpende Zorg en Welzijn	Doorstroom naar niveau 3 Zorg en Welzijn	13
Timmerman	Duurzaamheid in het beroep B	13
Constructiewerker	Duurzaamheid in het beroep B	13
Monteur werktuigkundige installaties	Duurzaamheid in het beroep B	13
Kapper	Visagie	13

Meest aangeboden koppelingen bij *vakopleidingen*.

Kwalificatie	Keuzedeel	# scholen
Allround Kapper	Visagie	16
Secretaresse	Duits in de beroepscontext A2	15
Schoonheidsspecialist	Visagie	14
Pedagogisch medewerker kinderopvang	Expressief talent	14
Verkoopspecialist	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	13
Pedagogisch medewerker kinderopvang	Werken met baby's	13
Verzorgende IG	Zorg en technologie	13

Meest aangeboden koppelingen bij *middenkaderopleidingen*.

Kwalificatie	Keuzedeel	# scholen
Junior assistent-accountant	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	18
Medewerker marketing en communicatie	Vorbereiding hbo	15
Managementassistent/directiesecretaresse	Duits in de beroepscontext B1	14
Onderwijsassistent	Combifunctionaris IKC / Brede School	13
Allround Schoonheidsspecialist	Visagie	13
Applicatie- en mediaontwikkelaar	Vorbereiding hbo	13
ICT-beheerder	Vorbereiding hbo	13
Managementassistent/directiesecretaresse	Vorbereiding hbo	13
Gespecialiseerd pedagogisch medewerker	Expressief talent	13
Manager retail	Ondernemerschap mbo	13

Meest aangeboden koppelingen bij *specialistenopleidingen*.

Kwalificatie	Keuzedeel	# scholen
Praktijkopleider	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4)	3
Technisch Leidinggevende	3D-tekenen	2
Praktijkopleider	Curriculumontwikkeling voor praktijkopleider	2
Vakman-ondernemer	Duurzaamheid in het beroep D	2
Technisch Leidinggevende	Experimenteren met materialen en technieken	2
Praktijkopleider	Internationaal I: overbruggen (interculturele) diversiteit	2
Vakman-ondernemer	Oriëntatie op ondernemerschap	2
Technisch Leidinggevende	Vorbereiding hbo	2
Vakman-ondernemer	Vorbereiding hbo	2

Keuzes per kwalificatie

Scholen hebben een aanbodverplichting. Dat betekent dat studenten daadwerkelijk een keuze moeten kunnen maken uit het aanbod van de school om daarmee te voldoen aan de keuzedeelverplichting bij de opleiding. Gemiddeld bieden scholen 3,5 keuzedelen aan per kwalificatie. Voor middenkaderopleidingen is het gemiddelde aantal keuzedelen per opleiding 4,2 en voor entreeopleidingen 2. Hiervoor geldt dat alle verschillende keuzedelen één keer per opleiding zijn geteld, ook al zou een keuzedeel in meerdere configuraties voorkomen of op dezelfde school op meerdere locaties gegeven worden. Oftewel, als er sprake zou zijn van een opleiding met als aanbod configuratie ABC en configuratie ADE, worden er 5 verschillende keuzedelen bij deze opleiding geteld.

In onderstaande tabel is per opleidingsdomein een aantal zaken weergegeven. Ten eerste wordt aangegeven hoeveel kwalificaties volgens de inventarisatie van de nulmeting binnen het domein worden aangeboden. Dit hoeft niet overeen te komen met het daadwerkelijke aantal kwalificaties binnen het domein, het is immers gebaseerd op de data die scholen in het kader van de nulmeting hebben aangeleverd.

Ten tweede wordt weergegeven hoeveel keuzedelen er gemiddeld per kwalificatie binnen het domein worden aangeboden. Uit de gemiddelde cijfers is af te lezen dat scholen nog zeer voorzichtig keuzedelen in het aanbod hebben opgenomen. Dat kan een aantal redenen hebben, bijvoorbeeld dat scholen de studenten in het begin van de opleiding een keuze laten maken en verderop in de opleiding nog een keer (of vaker). Het aanbod bestaat dan nu alleen nog uit het eerste keuzemoment. Maar het kan ook überhaupt wijzen op een voorzichtig aanbod van keuzedelen per opleiding aan het begin van de implementatie. De verwachting is dat het gemiddelde aantal keuzedelen per opleiding in de komende jaren flink zal groeien. Het hoogste gemiddelde aantal keuzedelen per opleiding, namelijk 5,2, komt voor in het domein Voedsel, natuur en leefomgeving.

Ten derde is in de tabel te zien wat het hoogste aantal keuzedelen is dat door één school bij één kwalificatie binnen het domein wordt aangeboden. In die kolom valt op dat er opleidingen zijn waarbij een school veel keuzedelen aanbiedt. Zo zien we in de domeinen Voedsel, natuur en leefomgeving en Zorg en welzijn dat bij bepaalde kwalificaties maar liefst 15 keuzedelen worden aangeboden.

Tot slot wordt in de laatste kolom weergegeven hoeveel verschillende, oftewel unieke, keuzedelen binnen dat domein worden aangeboden, door alle scholen bij elkaar. Wat opvalt is dat in de domeinen Informatie en communicatietechnologie en Toerisme en recreatie een grote verscheidenheid aan keuzedelen wordt aangeboden ten opzichte van het aantal aangeboden kwalificaties.

Opleidingsdomein	Aantal kwalificaties aangeboden binnen domein	Gemiddeld aantal keuze-delen per kwalificatie aangeboden	Hoogste aantal keuzedelen aangeboden bij kwalificatie	Aantal verschillende keuzedelen dat door scholen binnen het domein wordt aangeboden
Afbouw, hout en onderhoud	28	2,4	14	66
Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek	14	3,1	6	46
Bouw en infra	29	2,6	11	43
Economie en administratie	21	3,8	12	54
Entree	9	2	6	13
Handel en ondernemerschap	15	4,1	10	56
Horeca en bakkerij	16	3,6	9	39
Informatie en communicatietechnologie	7	3,3	8	42
Media en vormgeving	21	3,3	12	68
Mobiliteit en voertuigen	30	2,8	8	43
Techniek en procesindustrie	63	2,9	7	62
Toerisme en recreatie	4	3,6	7	31
Transport, scheepvaart en logistiek	37	4,1	12	76
Uiterlijke verzorging	7	3,5	7	30
Veiligheid en sport	13	4,3	13	38
Voedsel, natuur en leefomgeving	45	5,2	15	108
Zorg en welzijn	24	4,3	15	90

De keuzedeelverplichting die hoort bij een opleiding, is afhankelijk van het soort opleiding. In onderstaande tabel is per soort opleiding te zien hoeveel keuzedelen gemiddeld per kwalificatie worden aangeboden door scholen én wat het hoogst voorkomende aantal keuzedelen bij een kwalificatie op dat niveau is. Het gemiddelde aantal keuzedelen per kwalificatie is goed te verklaren als we kijken naar de keuzedeelverplichting per soort opleiding. Die verplichting is bijvoorbeeld hoger bij een vakopleiding dan bij een entreeopleiding. Het gemiddelde aantal keuzedelen per opleiding over de niveaus heen is 3,5.

	Keuzedeelverplichting	Gemiddeld aantal keuzedelen per walificatie aangeboden	Hoogste aantal keuzedelen aangeboden bij soort opleiding
Entreeopleiding	240 sbu	2	6
Basisberoepsopleiding	480 sbu	2,9	12
Vakopleiding	720 sbu	3,6	15
Middenkaderopleiding	720 of 960 sbu	4,2	15
Specialistenopleiding	240 sbu	3,2	10

De keuzedeelverplichting in deze tabel gaat uit van de situatie waarbij niet wordt afgeweken van de keuzedeelverplichting om onderwijs te geven in het kader van persoonlijke, maatschappelijke of levensbeschouwelijke vorming

Eerste inzichten in het aanbod van keuzedelen

Zoals in de inleiding is benoemd, is de dataset die gebruikt is voor het verkrijgen van het eerste zicht op het keuzedeelaanbod niet sluitend. Daarom worden er in dit rapport geen conclusies getrokken. Anders dan dat geconcludeerd kan worden dat het keuzedeelaanbod in dit rapport de minimale variant is van wat we de komende tijd van scholen kunnen verwachten. Daarmee geeft dit rapport, op basis van de data die de regieorganisatie van scholen heeft ontvangen, een uniek eerste zicht op wat de scholen hun studenten aan keuzedelen gaan of willen aanbieden.

Inzichtelijk is in hoeverre scholen de mogelijkheden van het register benutten voor hun eigen aanbod, welke soorten keuzedelen scholen aanbieden en wat de omvang van de aangeboden keuzedelen is. Daarnaast biedt het inzicht in hoeverre scholen met hun aanbod koppelingen tussen keuzedelen en kwalificaties benutten en op welke manier. En het rapport laat zien hoeveel keuzedelen scholen aanbieden, per kwalificatie, per domein en wat de variëteit daarin is. Onder meer interessant in het kader van de keuzedeelverplichting. Kortom, het rapport geeft een eerste beeld van hoe scholen in deze eerste opstartende fase omgaan met de mogelijkheden die er zijn.

Scholen gaan nu eerst formeel van start met de keuzedelen en het daarop inrichten van hun organisatie. In het begin van 2017 wordt de eerste rapportage van de Monitor Keuzedelen gepubliceerd, waarin de eerste echte contouren zichtbaar worden van de inzet van keuzedelen in het mbo-onderwijs.

Wil je alles over de Monitor Keuzedelen blijven volgen of meer weten?

Kijk dan op www.herzieningmbo.nl/monitor-keuzedelen,

meld je aan voor de digitale nieuwsbrief [Actueel](#) en volg de regieorganisatie op [Twitter](#).

Dit is een uitgave van: Herziening MBO

www.herzieningmbo.nl

